

Standardy Ochrony Dzieci
w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3
im. Jana Pawła II w Rybniku

Wersja skrócona

Preambuła oraz cel Standardów Ochrony Dzieci

Najważniejszym celem wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 3 im. Jana Pawła II w Rybniku jest działanie w najlepszym interesie ucznia oraz dla jego dobra. Pracownik szkoły traktuje ucznia z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec ucznia przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownik, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych szkoły oraz swoich kompetencji.

Nadrzędnym celem Standardów Ochrony Dzieci jest przeciwdziałanie wszelkim aktom krzywdzenia uczniów. Standardy Ochrony Dzieci to zbiór zasad i procedur, których przyjęcie sprawia, że Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3 jest miejscem bezpiecznym dla uczniów – jego pracownicy potrafią zidentyfikować sytuacje stwarzające ryzyko krzywdzenia ucznia oraz podjąć działania profilaktyczne oraz interwencyjne.

Standardy Ochrony Dzieci stanowią wersję skróconą Standardów Ochrony Małoletnich, będących wersją pełną. Zachowano układ i numerację rozdziałów właściwą dla wersji pełnej.

SPIS TREŚCI

Preambuła oraz cel Standardów Ochrony Dzieci	2
Rozdział 1. Informacje wstępne oraz podstawa prawna dot. Standardów Ochrony Dzieci	4
1.1. Informacje wstępne	4
1.2. Podstawy prawne	4
Rozdział 2. Objąśnienie terminów	5
Rozdział 4. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem Zespołu, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich	7
4.1. Zasady zapewniające bezpieczne relacje	7
4.2. Zachowania niedozwolone wobec małoletnich	8
4.3. Szczególne uwagi dotyczące bezpiecznych relacji w Zespole, w tym w Przedszkolu	9
Rozdział 5. Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między uczniami, a w szczególności zachowania niedozwolone uczniów	11
Rozdział 6. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet, procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie	13
Rozdział 7. Procedury interwencji i zarządzania zgłoszeniami o zdarzeniach zagrażających małoletniemu	15
7.1. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia	15
7.4. Procedura zgłaszania zdarzeń przez małoletnich	17
7.5. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia	17

Rozdział 1. Informacje wstępne oraz podstawa prawna dot. Standardów Ochrony Dzieci

1.1. Informacje wstępne

1. Standardy Ochrony Małoletnich (zwane dalej Standardami lub SOM) to zbiór zasad i procedur, które stawiają ochronę uczniów przed krzywdzeniem w centrum działań i wartości, jakimi kierują się pracownicy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 3 im. Jana Pawła II w Rybniku.
2. Standardy stanowią uzupełnienie dotychczasowych praktyk ochrony uczniów o wystandaryzowane zasady i procedury skutecznej profilaktyki i sprawnego reagowania na każdy przejaw przemocy wobec uczniów.
3. Niniejsza wersja Standardów jest uzupełniona również o wersję skróconą, przeznaczoną w szczególności dla Małoletnich - ze względu na adresatów jej nazwę zmieniono na Standardy Ochrony Dzieci.

1.2. Podstawy prawne

1. Dokument Standardy Ochrony Małoletnich wprowadzony w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3 im. Jana Pawła II w Rybniku został opracowany zgodnie z **Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. poz. 1606)**.
2. Pozostałe podstawy prawne, na których opiera się dokument:
 - a. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.)
 - b. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
 - c. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359)
 - d. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 31 z późn. zm.).
 - e. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).
 - f. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.).
 - g. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 z późn. zm.).
 - h. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1360 z późn. zm.) -art. 23 i 24
 - i. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.).

Rozdział 2. Objasnienie terminów

W niniejszym dokumencie stosuje się terminy i definicje o następującym znaczeniu:

1. **Standardy, SOM** – to niniejszy dokument o nazwie Standardy Ochrony Małoletnich (lub Dzieci), wprowadzony w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3 im. Jana Pawła II w Rybniku;
2. **Zespół, ZSP nr 3** – Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3 im. Jana Pawła II w Rybniku, w którym wprowadzone zostały Standardy Ochrony Małoletnich;
3. **Pracownik, pracownicy** – osoba/osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy o dzieło, jak również osoby współpracujące ze szkołą jako wolontariusze, stażyści czy praktykanci odbywający w szkole praktykę zawodową; pracownicy firm i instytucji wykonujący zadania na rzecz szkoły w sposób ciągły i w ramach tej działalności mający kontakt z uczniami;
4. **Dyrektor** – osoba reprezentująca stanowisko dyrektora Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 3 im. Jana Pawła II w Rybniku;
5. **Koordynator ds. SOM, Koordynator** - wyznaczony przez Dyrektora Zespołu pracownik sprawujący nadzór nad realizacją postanowień Standardów Ochrony Małoletnich – szczegółowy zakres kompetencji i zadań został określony w rozdziale 8 SOM;
6. **Dziecko, Małoletni, Uczeń** - każda osoba do ukończenia 18 roku życia uczęszczająca do Zespołu;
7. **Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi** – każdy uczeń, który ze względu na niepełnosprawność lub inne trudności rozwojowe (w szczególności udokumentowane) potrzebuje ze strony pracowników szkoły i przedszkola większej uwagi i pomocy;
8. **Opiekun dziecka** - osoba uprawniona do prawnej reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic, opiekun prawny lub rodzic zastępczy;
9. **Ustawa o ochronie dzieci** - Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1606);
1. **Zgoda opiekuna** - zgoda co najmniej jednego z rodziców dziecka. w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka decyzję o wyrażeniu zgody podejmuje sąd rodzinny;
1. **Krzywdzenie ucznia** - należy przez to rozumieć popełnienie czynu zdefiniowanego jako niedozwolony w niniejszych Standardach lub czynu zabronionego pod groźbą kary na szkodę ucznia przez pracownika szkoły, rodzica lub rówieśnika (patrz: rozszerzone objaśnienie krzywdzenia ucznia, znajdujące się poniżej).
2. **Sprawca przemocy** - należy przez to rozumieć osobę lub grupę osób, którzy dopuszczają się przemocy wobec ucznia;
3. **Ofiara przemocy** - należy przez to rozumieć ucznia, który doświadczył przemocy;
4. **Obserwator przemocy** - należy przez to rozumieć ucznia, który był świadkiem przemocy;
5. **RODO** - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz

uchYLENIA dyrektywy 95/46/WE;

6. **Dane osobowe dziecka** - to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka w rozumieniu art. 4 ust. 1 RODO;
7. **Rejestr** – Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym;
8. **Plan wsparcia** – plan realizowany w ramach organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej małoletniemu w ZSP nr 3.

Rozszerzone objaśnienie terminu krzywdzenia ucznia:

Krzywdzenie ucznia jest przemocą, która zachodzi wówczas, gdy jakaś osoba lub grupa osób odnosi się do niego w sposób niezgodny z wymaganiami relacji, która je łączy. Przemoc przejawia się w bezprawnym wywieraniu wpływu na proces myślowy, zachowanie lub stan fizyczny osoby w celu zaspokojenia własnych korzyści. Sprawca wykorzystując swoją przewagę nad ofiarą w sposób świadomy zaspokaja własne potrzeby kosztem ofiary. Przemoc może przejawiać się w różnych formach, m.in.:

- **Przemoc fizyczna** – to wywieranie wpływu na ucznia przy użyciu siły fizycznej, w którym dochodzi do naruszenia jego nietykalności fizycznej.
- **Przemoc psychiczna** – to wywieranie wpływu na ucznia przy użyciu środków komunikacji interpersonalnej, w którym dochodzi do naruszenia jego nietykalności psychicznej i emocjonalnej.
- **Przemoc seksualna** – to każde zachowanie sprawcy przemocy, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia jego potrzeb kosztem ucznia. Może mieć formę kontaktu fizycznego, emocjonalnego w formie materiałów pornograficznych lub ekshibicjonizmu.
- **Cyberprzemoc** – to przemoc psychiczna lub seksualna realizowana za pośrednictwem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, w tym czatów, stron internetowych, blogów, SMS-ów, MMS-ów;
- **Zaniedbanie** – rodzaj przemocy, który polega na niezaspokajaniu podstawowych potrzeb psychicznych i/lub biologicznych ucznia. Zaniedbanie w sferze biologicznej przejawia się w braku podstawowych środków do życia jak jedzenie, mieszkanie, ubranie, brak pomocy w chorobie. Zaniedbanie w sferze psychicznej to pozbawienie ucznia podstawowych potrzeb emocjonalnych takich jak przynależności, więzi, stabilności emocjonalnej, zapewnienia pomocy. Każdy inny rodzaj przemocy ma swój początek i koniec, czyli jest zdarzeniem, natomiast zaniedbanie jest procesem długotrwałym - z tego względu jest uznawane za jedną z najtrudniejszych form przemocy.

Rozdział 4. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem Zespołu, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich

1. Obowiązkiem wszystkich pracowników Zespołu niezależnie od zajmowanego stanowiska jest dbanie o bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w ZSP nr 3. Wobec dzieci niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownicy traktują każde dziecko z należyтым szacunkiem, wspierają je w pokonywaniu trudności uwzględniając jego możliwości rozwojowe, w tym wynikające z niepełnosprawności oraz potrzeb edukacyjnych. Pracownicy traktują każde dziecko równo bez względu na płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd. w kontakcie z dziećmi pracownicy podejmują działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw. Wszyscy pracownicy zobowiązani są do zapoznania się i zaakceptowania zasad określonych w SOM, co potwierdzają złożeniem pisemnego oświadczenia, którego wzór stanowi Załącznik nr 3 do SOM.
2. Pracownik będący świadkiem jakiegokolwiek z niżej opisanych zdarzeń lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub uczniów, zobowiązany jest poinformować o tym **Koordynatora ds. SOM** oraz postąpić zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji opisaną w rozdziale 7. SOM. Pracownicy muszą pozostawać w gotowości do wyjaśnienia określonych postępowań lub sytuacji, w których uczestniczyli, a które powodują powstanie uzasadnionego podejrzenia, iż naruszają zasady określone w SOM. Należy zachować szczególną ostrożność wobec uczniów, którzy doświadczyli różnych form nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że uczeń będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. w takich sytuacjach pracownicy zobowiązani są podjąć interwencję z wycuciem, jednak stanowczo i pomóc uczniowi zrozumieć znaczenie osobistych granic.
3. Osobą odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń o niedozwolonych zachowaniach pracowników jest **Koordynator ds. SOM**. Zgłoszenia przyjmowane są w trybie określonym w podrozdziale 7.1. SOM. Tryb udzielenia wsparcia uczniom, wobec których stwierdzono niedozwolone zachowanie pracownika, określa podrozdział 7.2. oraz 7.6. SOM.

4.1. Zasady zapewniające bezpieczne relacje

1. Uczeń ma prawo do bezpiecznych i profesjonalnych relacji z pracownikami szkoły, co oznacza, że reakcje werbalne i fizyczne pracownika wobec ucznia są pozbawione cech przemocy, są zawsze adekwatne do sytuacji i uzasadnione.

2. Pracownicy zwracają się do uczniów po imieniu, a jeżeli jest to konieczne mogą dodatkowo używać nazwiska. Uczeń ma prawo wiedzieć, jak nazywa się nauczyciel lub inny pracownik szkoły.
3. Pracownik chroni dane osobowe i wizerunek ucznia i nie może ujawniać informacji o nim osobom nieuprawnionym. Dotyczy to w szczególności sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej. Uczeń ma prawo do prywatności, a jeżeli konieczne jest odstępnie od tej zasady, żeby chronić ucznia, należy mu to wyjaśnić.
4. Uczeń ma prawo do rozumienia decyzji podejmowanych w jego sprawie. Pracownik podejmując decyzje dotyczące ucznia informuje go o powodach jej podjęcia i słucha jego oceny sytuacji. Metody dyscyplinowania ucznia muszą być odpowiednio dobrane do jego wieku, rozwoju i adekwatne do sytuacji.
5. Zachowania pracownika nie mogą mieć cech przemocy fizycznej. Stanowcze interwencje wobec ucznia prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne w sytuacjach:
 - a. Zagrożenia zdrowia lub życia, w tym w sytuacji konfliktów pomiędzy uczniami;
 - b. działania z zakresu pomocy przedmedycznej (działania ratunkowe związane z udzieleniem pierwszej pomocy);
 - c. zagrożenia lub paniki spowodowanej czynnikami zewnętrznymi (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich, inne w sytuacji zagrożenia życia).
6. W komunikacji z uczniami pracownik zachowuje cierpliwość i szacunek, co oznacza, że słucha ich i udziela im odpowiedzi adekwatnych do sytuacji, ich wieku i poziomu rozwoju.

4.2. Zachowania niedozwolone wobec małoletnich

1. Niedozwolone są zachowania pracownika noszące znamiona:
 - a. przemocy psychicznej, której skutkiem jest wywołanie u ucznia poczucia odrzucenia, obniżenie godności i własnej wartości poprzez zachowania wobec niego takie jak: umniejszanie, wyśmiewanie, zawstydzanie, lekceważenie, izolowanie, obwinianie, oskarżanie, krytykowanie i inne godzące w godność i wartość ucznia;
 - b. przemocy werbalnej, która nacechowana jest agresją wzbudzającą u ucznia lęk i wstyd poprzez zachowania wobec niego takie jak krzyk, wyzywanie, przezywanie, grożenie, przeklinanie, przedrzeźnianie;
 - c. przemocy fizycznej, która wiąże się z naruszeniem nietykalności ciała ucznia, w szczególności poprzez bicie, szarpanie, popychanie, rzucanie przedmiotami należącymi do ucznia, kopanie, ciągnięcie za włosy/uszy, zmuszanie do przebywania w niewygodnej pozycji, lub zmuszanie do zjedzenia/połknięcia czegoś i inne działania sprawiające ból.

2. Pracownik ma obowiązek respektować prawo ucznia do intymności poprzez zachowanie właściwego dystansu w każdej sytuacji. Niedozwolonym jest, by pracownik nawiązywał jakiejkolwiek relacje romantyczne i seksualne z uczniem, w tym flirt słowny, dwuznaczny żart, wyzywające spojrzenie, erotyczny dotyk, obcowanie płciowe i inne czynności o charakterze seksualnym.
3. W Zespole obowiązuje całkowity zakaz palenia papierosów, w tym papierosów elektronicznych, picia alkoholu i zażywania środków psychoaktywnych. Niedozwolonym jest by pracownik dostarczał uczniom papierosy, alkohol, substancje psychoaktywne, a także treści pornograficzne.
4. Pracowników obowiązuje całkowity zakaz nawiązywania i utrzymywania pozaszkolnych relacji z uczniami, w tym w szczególności:
 - a. zapraszania uczniów do domu;
 - b. zapraszania ich do znajomych w mediach społecznościowych;
 - c. kontaktowania się z uczniem z prywatnego maila i prywatnych numerów telefonu.
5. Jeśli zachodzi konieczność kontaktu z uczniem, opiekunem lub też Pracownikiem w godzinach pracy lub poza godzinami pracy Szkoły, dozwolone są środki:
 - a. dziennik elektroniczny,
 - b. służbowy komunikator oraz e-mail na platformie MS Office Teams,
 - c. telefon szkolny (w sekretariacie bądź u pedagoga),
 - d. telefon prywatny (w sytuacjach nagłych, interwencyjnych, kiedy nie ma innej możliwości - zabrania się jednak osobom uzyskującym prywatny numer telefonu Pracownika do nadużywania tego kontaktu w i poza godzinami pracy Szkoły).
6. W przypadku, gdy pracownika łączą z uczniem lub jego opiekunem relacje rodzinne lub towarzyskie, zobowiązany on jest do zachowania pełnej poufności, w szczególności do utrzymania w tajemnicy spraw dotyczących innych uczniów, opiekunów i pracowników.

4.3. Szczególne uwagi dotyczące bezpiecznych relacji w Zespole, w tym w Przedszkolu

1. Każde przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Pracownik kieruje się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, na przykład pytając je o zgodę na kontakt fizyczny ("Czy mogę cię przytulić?") i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie.

2. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, unika się innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z dzieckiem. Dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i w korzystaniu z toalety. o ile to możliwe, dba się o to, aby w każdej z czynności pielęgnacyjnych i higienicznych asystowała inna osoba z instytucji. Jeśli pielęgnacja i opieka higieniczna nad dziećmi należą do obowiązków Pracownika, jest to osoba z odpowiednimi kompetencjami w tym kierunku.
3. Zachowuje się szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. w takich sytuacjach reaguje się z wyczuciem, jednak stanowczo i pomaga się dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.
4. W przedszkolu, w ramach wdrażania Standardów Ochrony Małoletnich (Dzieci), funkcjonują gazetki zawierające wersje obrazkowe/ rysunkowe zasad bezpiecznych relacji między dziećmi oraz między dziećmi a dorosłymi. Dzieci są z nimi na bieżąco zapoznawane oraz same mogą uczestniczyć w ich tworzeniu.
5. Ze względu na organizację strukturalną Zespołu osobą upoważnioną do przyjmowania zgłoszeń oraz ew. przejęcia roli Koordynatora dla Przedszkola jest Agnieszka Donalska.

Rozdział 5. Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między uczniami, a w szczególności zachowania niedozwolone uczniów

1. W celu wykluczenia przemocy rówieśniczej, szkoła monitoruje relacje między uczniami, a w ramach działań profilaktycznych realizowane są lekcje wychowawcze nakierowane na promowanie pozytywnych wartości, kultury dialogu i wzmacniania kompetencji społecznych uczniów.
2. Pedagog oraz pedagog specjalny zobowiązani są do bieżącego monitorowania relacji rówieśniczych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, pełnią nadzór nad ich adaptacją w środowisku szkolnym, a także prowadzi interwencje profilaktyczne i zaradcze w obszarze agresji rówieśniczej z udziałem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
3. Wychowawcy są zobowiązani monitorować relacje rówieśnicze w przydzielonym mu oddziale i reagować na każdy przypadek narastającej agresji rówieśniczej i wykluczenia.
4. Za przemoc rówieśniczą w szkole uznaje się wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w wolność osobistą ucznia prowadzące do fizycznej i psychicznej szkody, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji.
5. W szkole obowiązuje zasada, że krzywdzony uczeń ma prawo oczekiwać pomocy ze strony społeczności szkolnej, a reagowanie na czyjąś krzywdę nie jest ani skarżeniem, ani donosicielstwem, ale moralnym obowiązkiem każdego ucznia i pracownika. Uczniowie znają konsekwencje zdrowotne przemocy jaką ponosi ofiara i wiedzą, że każda reakcja obronna jest ważna.
6. Uczniowie są uczeni konstruktywnej wolnej od agresji reakcji na przemoc rówieśniczą.
7. Za niedozwolone zachowania pomiędzy uczniami, uznaje się:
 - a. wyśmiewanie, przezywanie i rozpowszechnianie upokarzających informacji, złośliwe komentarze, w szczególności na temat wyglądu i rodziny; obraźliwe komentowanie innych w mediach społecznościowych;
 - b. izolowanie lub wykluczanie ucznia z grupy;
 - c. bicie, kopanie, szarpanie, zadawanie bólu;
 - d. niszczenie lub zabór własności, w tym środków pieniężnych;
 - e. zmuszanie do wykonywania określonych czynności, groźby, szantaż
 - f. emocjonalny;
 - g. komentarze i gesty seksualne, rozsyłanie obrazów o tematyce seksualnej i wszelkie przejawy gwałtu;
 - h. inne, niespecyficzne formy przemocy odczuwane przez ofiarę jako krzywdzące.
8. W szkole obowiązuje zasada reagowania na każde zachowania ucznia uznane jako niedozwolone.
9. Uczeń, który jest świadkiem niedozwolonego zachowania innego ucznia i nie czuje się na siłach by go powstrzymać, ma obowiązek jak najszybciej zgłosić to zdarzenie do obecnego w pobliżu nauczyciela lub innego pracownika szkoły.

10. Uczeń, który podejrzewa przemoc wobec innego ucznia jest zobowiązany przekazać tę informację wychowawcy lub innemu nauczycielowi. Dokładna procedura zgłaszania opisana jest w podrozdziale 7.4. SOM.
11. Pracownicy szkoły mają obowiązek reagować na każde zdarzenie niedozwolonego zachowania ucznia.
12. Osobą odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń o niedozwolonych zachowaniach uczniów jest Koordynator ds. SOM w trybie określonym w Rozdziale 7 SOM.
13. Tryb udzielenia wsparcia uczniom będącym ofiarami niedozwolonego zachowania ucznia lub grupy uczniów, określa podrozdział 7.6. SOM.

Rozdział 6. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet, procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie

1. Infrastruktura sieciowa Zespołu umożliwia dostęp do Internetu zarówno Pracownikom, jak i dzieciom (wyłącznie na lekcjach informatyki na komputerach szkolnych).
2. Rozwiązania organizacyjne na poziomie Zespołu bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa oraz możliwościach finansowych i kompetencyjnych Zespołu.
3. W szkole dba się o bezpieczeństwo w sieci, w szczególności o:
 - a. zabezpieczenie sieci internetowej Zespołu przed niebezpiecznymi treściami;
 - b. aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb, jeżeli to możliwe poprzez uruchomienie automatycznych aktualizacji;
 - c. regularne skanowanie urządzeń w poszukiwaniu niedozwolonych treści i oprogramowania treści. w przypadku znalezienia niebezpiecznych treści należy ustalić kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, przekazuje się osobie wyznaczonej do przyjmowania zgłoszeń, która aranżuje dla dziecka rozmowę z psychologiem lub pedagogiem na temat bezpieczeństwa w Internecie. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/pedagog uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji;
 - d. ustalanie uprawnień na komputerach - pracownicy muszą pracować na osobnych kontach niż korzystający małoletni;
 - e. informowanie innych pracowników prowadzących zajęcia o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu, które są przekazywane dzieciom na pierwszych zajęciach z urządzeniami teleinformatycznymi;
 - f. przeprowadzanie pogadanek i rozmów z dziećmi dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu (np. w ramach lekcji informatyki).
4. Zespół zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu oraz propaguje materiały instytucji państwowych.
5. Szkodliwe treści to takie materiały, które mogą wywoływać negatywne emocje u odbiorcy lub promują niebezpieczne zachowania. Można do nich zaliczyć:

- a. treści pornograficzne dostępne bez żadnego ostrzeżenia, w tym tzw. pornografię dziecięcą, czyli materiały prezentujące seksualne wykorzystywanie dzieci;
 - b. treści obrazujące przemoc, obrażenia fizyczne, deformacje ciała, np. zdjęcia lub filmy przedstawiające ofiary wypadków, okrucieństwo wobec zwierząt;
 - c. treści nawołujące do samookaleczeń lub samobójstw, bądź zachowań szkodliwych dla zdrowia, np. ruch pro-ana, zachęcanie do zażywania niebezpiecznych substancji np. leków czy narkotyków;
 - d. treści dyskryminacyjne, nawołujące do wrogości, a nawet nienawiści wobec różnych grup społecznych lub jednostek.
6. W celu ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi zaleca się (pracownikom, rodzicom i uczniom), aby:
- a. komputer przeznaczony dla dziecka był wyposażony w program filtrujący, pozwalający na uchronienie dziecka przed kontaktem ze szkodliwymi treściami. Im młodsze dziecko, tym filtr powinien być szczelniejszy. Dla rodziców sugeruje się stałe monitorowanie wyszukiwanych treści w Internecie np. poprzez instalację funkcji informowania rodzica lub opiekuna o stronach, które dziecko odwiedziło (lub próbowało odwiedzić w przypadku blokady dostępu);
 - b. w domu i w szkole wdrażana była rozsądna i dopasowana do wieku edukacja seksualna, która powinna zapobiegać rozwojowi nieprawidłowych postaw i zachowań związanych z seksem (jest to głównie zadanie wychowawcze rodziców, w razie trudności z tym związanych zalecana jest konsultacja ze specjalistami w szkole bądź poza nią);
 - c. rozmawiać z dziećmi o tym, co robią w Internecie. Jeżeli coś je zaniepokoi, czegoś się przestraszą w sieci, powinno czuć, że może się zwierzyć np. pedagogowi bądź psychologowi. w ten sposób można uniknąć negatywnych konsekwencji związanych z przypadkowym, niezamierzonym kontaktem z treściami drastycznymi, ale także w porę wychwycić inne problemy, których rozwiązania dziecko szuka w Internecie.

Rozdział 7. Procedury interwencji i zarządzania zgłoszeniami o zdarzeniach zagrażających małoletniemu

7.1. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia

1. Koordynatorem ds. SOM jest psycholog szkolny Aleksandra Dzierzenga. w przypadku nieobecności Koordynatora jego obowiązki pełni pedagog szkolny Agata Sączek lub Dyrektor Łukasz Widera. Ze względu na organizację strukturalną Zespołu osobą upoważnioną do przyjmowania zgłoszeń oraz ew. przejęcia roli Koordynatora dla Przedszkola jest Agnieszka Donalska.
2. Obowiązkiem Koordynatora jest przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach wskazujących na podejrzenie krzywdzenia ucznia od pracowników i opiekunów w formie pisemnej (informacja przez dziennik do Koordynatora o temacie "Zgłoszenie SOM" oraz wypełnienie Załącznika nr 5 do SOM lub wypełnienie formularza online, który znajduje się na stronie internetowej szkoły w odpowiedniej zakładce). w przypadku zgłoszeń dokonywanych przez uczniów - w formie ustnej.
3. W przypadku gdy w zdarzeniu uczestniczy uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w rozpoznaniu i kwalifikacji zdarzenia uczestniczy pedagog specjalny.
4. Uprawnionym do zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia ucznia jest każdy, kto powziął taką informację (w tym również rodzice), a Pracownicy mają obowiązek zgłoszenia każdego zdarzenia o cechach przemocy.
5. Pracownik, który był świadkiem krzywdzenia ucznia lub powziął informację o krzywdzeniu ucznia i nie zgłosił tego zdarzenia Koordynatorowi podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenie obowiązków pracownika.
6. Bezpośrednie nagłe zdarzenia należy zgłaszać jak najszybciej, bezpośrednio do Koordynatora w formie ustnej. Następnie należy uzupełnić zgłoszenie o notatkę służbową ze zdarzenia (Załącznik nr 5 do SOM).
7. Godziny dyżurów Koordynatora dostępne są na drzwiach gabinetu oraz na stronie internetowej szkoły.
8. W przypadku braku możliwości bezpośredniego kontaktu z Koordynatorem (np. w przypadku rodzica podejrzewającego krzywdzenie) oraz braku możliwości wypełnienia formularza online - pisemne, fizyczne zgłoszenie zdarzenia należy adresować do: Koordynatora ds. SOM w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3 im. Jana Pawła II w Rybniku na ulicy Bernarda Kuglera 8a i przekazać je za pośrednictwem poczty tradycyjnej, sekretariatu szkoły lub poczty elektronicznej (na adres szkolny - zszp3.sekretariat@gmail.com).
9. Niezależnie od formy przyjęcia zgłoszenia, Koordynator dla każdego zdarzenia sporządza „Protokół interwencji w sprawie ochrony ucznia przed krzywdzeniem”,

którego wzór stanowi Załącznik nr 6a do Standardów oraz umieszcza numer zgłoszenia w Rejestrze zdarzeń (Załącznik nr 7 do SOM). Koordynator może, lecz nie musi wypełniać formularza zadań koordynatora w czasie interwencji (Załącznik nr 6b do SOM), stanowi on bowiem skrótowy wzorzec procedur zawartych w niniejszym dokumencie.

10. Po uzyskaniu zgłoszenia Koordynator wszczyna postępowanie wyjaśniające oraz kwalifikuje zdarzenie jako:
 - I. incydent (w tym przypadku przekazuje sprawę wychowawcy pod obserwację i działania wychowawcze);
 - II. podejrzenie krzywdzenia (następuje dalszy monitoring sytuacji, kontynuacja obserwacji ucznia/uczniów uczestniczących w zdarzeniu oraz zlecenie wychowawcy podjęcia odpowiednich działań wychowawczych);
 - III. krzywdzenie/przemoc - Koordynator uruchamia plan wsparcia - Załącznik nr 9 dla ucznia/uczniów uczestniczących w zdarzeniu (szczególnie dla ofiary oraz sprawcy; planem wsparcia mogą, lecz nie muszą być objęci świadkowie zdarzenia, jeśli zachodzi taka potrzeba) wraz z przekazaniem sprawy do instytucji wyższego rzędu, jeśli zachodzi taka konieczność.
11. W przypadku gdy u ucznia objętego ochroną, stwierdza się, że jego życie jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu, Koordynator za zgodą dyrektora lub sam dyrektor, a w przypadku gdy jest potrzeba natychmiastowego działania każdy pracownik obecny przy zdarzeniu niezwłocznie informuje policję i pogotowie ratunkowe, dzwoniąc pod numer 112. Kolejne kroki postępowania w tej sytuacji leżą w kompetencjach ww. instytucji. w takiej sytuacji szkoła obejmuje skrzywdzonego ucznia i jego rodziców pomocą psychologiczno- pedagogiczną. w przypadku gdy sprawcą krzywdzenia ucznia jest pracownik szkoły, dyrektor dodatkowo podejmuje decyzje kadrowe adekwatne do oceny zdarzenia. Jednocześnie sporządza się protokół interwencji oraz wpisuje zdarzenie w Rejestr zdarzeń.

7.4. Procedura zgłaszania zdarzeń przez małoletnich

1. Uczeń, będący świadkiem krzywdzenia lub posiadający informację lub podejrzenie krzywdzenia powinien postąpić według następujących kroków:
 - a. Jeśli podejrzanym sprawcą krzywdzenia jest inny uczeń:
 - zgłosić problem wychowawcy lub innemu nauczycielowi;
 - uczestniczyć w rozmowach z Koordynatorem, jeśli zostanie o to poproszony;
 - zachować i przekazać dowody świadczące o krzywdzeniu, jeśli takie posiada (np. zdjęcia, zrzuty z ekranu itp.);
 - mówić prawdę i opisywać zdarzenia zgodnie z faktami;
 - wskazać innych świadków lub osoby, które mogą również wypowiedzieć się w sprawie (o ile to możliwe);
 - współpracować na każdym etapie sprawy;
 - b. Jeśli podejrzanym sprawcą krzywdzenia jest osoba dorosła, a w szczególności Pracownik Zespołu, należy niezwłocznie zgłosić sprawę wprost do Koordynatora ds. SOM (osoby wskazanej w podrozdziale 7.1. SOM).

7.5. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

1. Plan wsparcia małoletniego (Załącznik nr 9 do SOM) po ujawnieniu krzywdzenia opracowuje Koordynator bądź zespół interwencyjny, o którym mowa w podrozdziale 7.2. ust. 14 SOM.
2. Plan wsparcia jest realizowany w ramach organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w ZSP nr 3 w oparciu o Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1798).
3. Plan wsparcia powinien być rozpisany w sposób jasny, konkretny i wykonalny.
4. Plan wsparcia nie powinien być rozpisany w sposób ogólny np. ustanie przemocy, wyjście z alkoholizmu sprawcy przemocy, poprawa sytuacji rodziny.
5. Plan wsparcia powinien określać jakie inne organizacje i podmioty należy zaangażować w pomoc małoletniemu.
6. Plan powinien być mierzalny tj. pozwalać na weryfikację czy cel lub poszczególne etapy zostały osiągnięte.
7. Plan wsparcia powinien zostać przedstawiony rodzicom/opiekunom małoletniego, pod warunkiem, że nie są oni wskazani jako sprawcy krzywdzenia, w takiej sytuacji plan przedstawiony jest wskazanej osobie przez sąd rodzinny.